

Rus-handbok

Innleiing

Denne handboka skal vere ei rettleiing for ansatte i Vågsøy kommune, samt brukarar og pårørande. Dette for å klaregjere kvar ein kan henvende seg, og for å få ei oversikt over kva tilbod ein har tilgong på – rettar

I Noreg i dag er det minst 2-300 000 personar med alkoholproblem, minst 20-30 000 personar med narkotikaproblem, og minst 30-50 000 personar med problematisk forhold til reseptbelagde legemiddel (Lossius, 2011).

«avhengighet er på mange måter en type tvang. I dag forstår vi avhengighet som et atferdsmessigst syndrom med dårlig selvkontroll og overdreven vektlegging av rusmiddelets betydning og toleranseutvikling, men syndromet innebærer også tvangsmessigst bruk av rusmiddelet til tross for kunnskap om og erfaringer med negative medisinske og psykologiske konsekvenser. Denne tvangsmessige bruken er utenfor bevisst kontroll – det nytter ikke bare å «ta seg sammen»!»(Jørgen G. Bramness 2011, s5)

Med bakgrunn i denne kunnskapen, og dei tilhøva ein har sett i Vågsøy kommune over tid, har ein funne det naudsynt å satse på arbeidet med denne gruppa personar. I så måte er dette dokumentet meint å vere ein rettleiar for så vel ruskonsulentar, brukarar og alle kommunalt tilsette.

Teieplikt

Alle ansatte i Vågsøy kommune og NAV-Vågsøy er underlagt teieplikt, forankra i fleire lovverk. (sjå eiga oversikt).

Formål:

Målsettinga er at personar med rusrelaterte problem skal vite kvar dei kan få hjelp vidare, vidare skal tilsette i hjelpeapparatet få oversikt over ressursar som finst slik at dei kan hjelpe brukarane til rett omsorgsnivå. Det primære målet er at ein skal få klarlagt ansvar og fordele oppgåver slik at brukaren raskt får rett hjelp.

Årsaker.

For dei fleste med eit rusrelaterte problem vil dette ofte vere eit symptom på eit anna problem. Dette kan vere psykisk liding, livskrise eller livssituasjonen generelt. Vi skal tenkje breiare enn berre rus/misbruk. Det er også slik at rus i seg sjølv gir psykiske lidingar.

Kontaktpersonar:

Ruskonsulentar : tlf: 97042642
e-post: nav.vagsoy@nav.no

Samarbeidspartar:

- lege/legekontor
- psykisk helseteam
- barnevern
- helsestasjon
- pleie og omsorgstenesta
- politi
- Nordfjord psykiatrisenter
- skule
- ambulant team (omreisande team med psykiatrisk kompetanse frå NPS)

Førstekontakt

Alle som kjem i kontakt med ein person dei mistenker har eit rusrelatert problem bør ta dette opp med vedkomande. Dersom det er aktuelt og vedkomande tillett det, tek du kontakt med rusteamet på Nav. Dette kan vere ein konsultasjon på telefon – men skal også alltid vere ein skriftleg henvendelse – sjå skjema bakerst. Den enkelte ansatte kan også ha ein samtale med ruskonsulent på bakgrunn av ein anonymisert case.

Som hovudregel skal alt vere friviljug, men i nokre tilfelle kan det vere aktuelt med tvang.

Det er viktig å tenkje på liv, helse og barnevern når ein opplever t.d kollegaer med rusrelaterte problem,. I desse tilfella har ein opplysningsplikt overfor sin næraste overordna, og meldeplikt til barnevernet dersom born kan vere i skadelege omgivnader. Ruskonsulentane kan rettleie den enkelte vedrørende dette. Ved spørsmål om barnevelferd kan ein kontakte barnevernet og få rettleiing i korleis ein skal gå fram, og mogleg om kva alvorlegheitsgrad ein tenkjer.

Verneombod og arbeidsgjevar har rett til å stanse arbeid dersom ein misstenkjer rus i arbeidstida. Den enkelte arbeidstakar bør bruke desse personane til å ta opp saker i akutte situasjonar. Arbeidsgjevar kan også ta i mot bekymringsmeldingar, og er då ansvarleg i høve vidare formidling til rusteamet. Arbeidsgjevar kan kreve at arbeidstakar får hjelp frå rusteamet.

Ruskonsulentane si rolle

Ruskonsulentane arbeider metodisk etter gitte prosedyrer. Dei nyttar felles kartleggingsverktøy og bygger opp eit tilbod/støtte overfor den enkelte. Ruskonsulentane har kompetanse i rettleiing og MI (motiverande samtale). Dei forhold seg også til prosedyrer for henvising til 2.linjetenesta. Ruskonsulentane har vekentlege samarbeidsmøter/rettleiing med konsulent frå NPS.

Rusbehandling/oppfølging

- Kartlegge rusproblemet
- innhente samtykke til å starte samarbeid med andre aktuelle personar i støtteapparatet
- Motiveringsarbeid overfor misbrukar
- sette inn tiltak i forhold til dei målsetjingar som brukar har.

- søke oppfølging i 2.linjetenesten (eigen prosedyre)
- Fylgje opp personar når dei er på institusjon, avklare ansvar.

Det er ofte freistande å tenkje at målsetjinga er rusfridom. Dersom dette ikkje er eit mål brukaren sjølv har kome fram til, og har funne indre motivasjon til endring, er det vanskeleg å få til endring. Det er såleis viktig at brukaren føler høve til å vere oppriktig i forhold til kvar vedkomande er i endringsprosessen.

Økonomi :

- Syte for at brukar vert ivareteken i høve økonomi:
- Økonomisk sosialhjelp - stønad til livsopphald, buutgifter, etablering med meir
- Økonomisk rådgjeving – mellom anna setje opp budsjett og prioritering
- Gjeldsrådgjeving - kontakt med kreditorar, rådgjeving/praktisk bistand til å inngå/endre avtaler, halde kreditorar informert som situasjonen.
- Oversikt over husbankordningar - bustønad, låne- og tilskotsordningar.

Nav har stor kompetanse på økonomi, og det er viktig at sakshandsamar for økonomisk sosialhjelp og koordinator samarbeider tett.

Arbeid og aktivitet

sakshandsamar på NAV-Vågsøy har høg kompetanse på arbeidsmarknad og kva tiltak som kan setjast inn for den enkelte. Dei kjenner også til korleis ein kan greie ut kva yteevne den enkelte har. Såleis kjem det godt fram at vedkomande sakshandsamar er viktig for brukar, og at koordinator må ha med dette aspektet i sitt arbeid. Dei har også kompetanse på om vedkomande stettar krava til trygdeytningar – og kva trygdeytning som er korrekt i forhold til situasjonen.

Bustad :

- Bistand til å skaffe seg bustad på den private marknad
- Bistand til å skaffe seg kommunal bustad
- Rådgjeving/praktisk bistand i samband med kontraktskriving.
- Bidra til at ein kan verte buande i eigen bustad - butrening

Støttetenester

kartlegging av den enkelte brukar vil vise kva mål som er ønskeleg/oppnåeleg og tiltak i forhold til desse måla vil vise kva støttetenester som er naudsynt

Ansvarsgruppe

Alle personar med samansatte og langvarige problem har rett på Individuell Plan og ansvarsgruppe. Det er eigne prosedyrer for dette, og det er den enkelte ruskonsulent som har ansvar for at brukar får tilbod om dette dersom vedkomande kvalifiserer.

Brukar skal sjølv bestemme kven som skal sitje i denne gruppa, og kven som evt er koordinator. Det er likevel formålstjeneleg at den ansatte som har hovudrelasjonen til brukaren, som er koordinator. Fordi om brukar har rett til å bestemme samansetninga av gruppa, må det allikevel vere ei gruppe som er handlekraftig nok til å dekke alle brukaren sine utfordringar. Gruppa bør ikkje vere for stor, og ein kan

kalle inn ressurspersonar til enkeltmøter i ansvarsgruppa, utan at vedkomande treng å vere fast medlem.

Ansvarsgruppa har hovudansvar for alle tiltak rundt pasienten. Alle medlemmene i gruppa har ansvar for at behandlinga vert så god som råd. Tiltak som skal gjevast/ tilvisningar med meir skal avklarast her, også kven som skal skrive desse med meir.

Oppgåver :

- Individuell plan.
- Vere støttepersonar for brukaren og gi vedkomande kunnskapar
- informere kvarandre i gruppa korleis dei ulike personane i gruppa arbeider i forhold til målsetjingane
- klare ansvarfordelingar

sjå elles prosedyre for IP og ansvarsgruppe.

Ettervern.

Ettervern er særst viktig. Alle brukarar **må** fylgjast opp etter eige behov. Oppfølginga og kontakten bør vere individuell og kunne justerast ved behov.

- Ein etablerar samarbeid allereie ved innlegging, og i eit tidleg møte avklarar ein aktuell møtefrekvens mellom partane.
- ansvarsgruppa avklarar kven som skal ha denne hovudkontakten med 2.linjetenesta
- Personen må samtykke i denne kontakta.
- Aktivt planlegge ettervern/ tida etter innlegging, i nært samarbeid med institusjonen og brukaren
- Målsetjing: Når brukaren vert skriven ut er dette godt planlagt og brukaren veit kven han kan forholde seg til.
- Kontaktpersonen tek ansvar for individuell plan i samarbeid med ansvarsgruppa.
- Det skal utarbeidast ein kriseplan i tillegg til individuell plan.

Tenester som vert dekkja av personar utanfor ansvarsgruppa skal i bestilling av tenesten ha kunnskapar om kven dei skal rapportere til. Dette er viktig då dei ulike kommunale tenestene ikkje har same rapporteringsverktøy.

Vågsøy har pr idag ingen etterverngruppe, men har tilbod frå Ettervernet i Sogn og Fjordane, til å nytte gruppa i Florø. Ein må ta opp med sakshandsamar for økonomisk sosialhjelp om brukaren skal få støtte til å delta på dette. Det skal søkast formelt, og ein har klageadgang.

lovverk

Lov om kommunale helse og omsorgstjenester

§ 3-3. Helsefremmende og forebyggende arbeid

Kommunen skal ved ytelse av helse- og omsorgstjenester fremme helse og søke å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer. Dette skal blant annet skje ved opplysning, råd og veiledning.

Helse- og omsorgstjenestene skal bidra i kommunens folkehelsearbeid, herunder til oversikten over helsetilstand og påvirkningsfaktorer etter folkehelseloven § 5.

Helse- og omsorgstjenesten skal arbeide for at det blir satt i verk velferds- og aktivitetstiltak for barn, eldre og funksjonshemmede og andre som har behov for det.

§ 3-4. Kommunens plikt til samhandling og samarbeid

Kommunens ansvar etter § 3-1 første ledd innebærer plikt til å legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester innad i kommunen og med andre tjenesteytere der dette er nødvendig for å tilby tjenester omfattet av loven her.

Kommunen skal samarbeide med fylkeskommune, regionalt helseforetak og stat, slik at helse- og omsorgstjenesten i landet best mulig kan virke som en enhet.

§ 3-5. Kommunens ansvar for øyeblikkelig hjelp

Kommunen skal straks tilby eller yte helse- og omsorgstjenester til den enkelte når det må antas at den hjelp kommunen kan gi er påtrengende nødvendig. Kommunens ansvar for øyeblikkelig hjelp etter første punktum gjelder undersøkelse, behandling eller annen hjelp som det er forsvarlig at kommunen yter.

Plikten til å yte øyeblikkelig hjelp etter første ledd inntreffer ikke dersom kommunen vet at nødvendig hjelp vil bli gitt av andre som etter forholdene er nærmere til å gi den i tide.

[Kommunen skal sørge for tilbud om døgnopphold for helse- og omsorgstjenester til pasienter og brukere med behov for øyeblikkelig hjelp. Plikten gjelder kun for de pasienter og brukere som kommunen har mulighet til å utrede, behandle eller yte omsorg til.]¹

Kongen i statsråd kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om innholdet i plikten etter første til tredje ledd, herunder hvilke pasient- og brukergrupper som skal omfattes av tilbudet.

¹ Tredje ledd er ikke satt ikr., se § 13-1.

§ 3-7. Boliger til vanskeligstilte

Kommunen skal medvirke til å skaffe boliger til personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, herunder boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemning eller av andre årsaker.

§ 5-10. Journal- og informasjonssystemer

Kommunen og virksomhet som har avtale med kommunen om å yte helse- og omsorgstjenester, skal sørge for at journal- og informasjonssystemene i virksomheten er forsvarlige. De skal ta hensyn til behovet for effektiv elektronisk samhandling ved anskaffelse og videreutvikling av sine journal- og informasjonssystemer.

Kapittel 7. Individuell plan, koordinator og koordinerende enhet

§ 7-1. Individuell plan

Kommunen skal utarbeide en individuell plan for pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester etter loven her. Kommunen skal samarbeide med andre tjenesteytere om planen for å bidra til et helhetlig tilbud for den enkelte.

Dersom en pasient eller bruker har behov for tilbud både etter loven her og spesialisthelsetjenesteloven eller psykisk helsevernloven, skal kommunen sørge for at det blir utarbeidet en individuell plan, og at planarbeidet koordineres.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvilke pasient- og brukergrupper plikten omfatter, og stille krav til planens innhold.

§ 7-2. Koordinator

For pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester etter loven her, skal kommunen tilby koordinator. Koordinatoren skal sørge for nødvendig oppfølging av den enkelte pasient eller bruker, samt sikre samordning av tjenestetilbudet og fremdrift i arbeidet med individuell plan.

Kongen i statsråd kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvilken kompetanse og hvilke oppgaver koordinatoren skal ha.

§ 7-3. Koordinerende enhet

Kommunen skal ha en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet. Denne enheten skal ha overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan, og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator etter §§ 7-1 og 7-2.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvilket ansvar den koordinerende enheten skal ha.

Kapittel 10. Tvangstiltak overfor rusmiddelavhengige

§ 10-1. Kommunens plikt til å vurdere bruk av tvang etter melding fra pårørende

Kommunene skal ved melding fra pårørende om omfattende rusmiddelmisbruk foreta de nødvendige undersøkelser i saken, og vurdere om det skal fremmes sak etter §§ 10-2 eller 10-3. Når saken er utredet, skal den pårørende ha tilbakemelding om dette.

En persons pårørende etter første ledd er den som er definert som pårørende i pasient- og brukerrettighetsloven § 1-3 bokstav b.

§ 10-2. Tilbakehold i institusjon uten eget samtykke

Dersom noen utsetter sin fysiske eller psykiske helse for fare ved omfattende og vedvarende misbruk, og dersom hjelpetiltak ikke er tilstrekkelig, kan det vedtas at vedkommende uten eget samtykke kan tas inn i en institusjon utpekt av regionalt helseforetak, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a andre ledd, for undersøkelse og tilrettelegging av behandling, og holdes tilbake der i opptil tre måneder.

Vedtak etter første ledd skal treffes av fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. Fylkesnemnda skal samtidig ta stilling til om det skal være adgang til å ta urinprøver av pasienten under institusjonsoppholdet.

Fylkesnemndas vedtak etter første ledd kan bare settes i verk dersom institusjonen faglig og materielt er i stand til å tilby vedkommende tilfredsstillende hjelp sett i forhold til formålet med inntaket i institusjonen. Kommunen kan la være å sette et vedtak i verk om forholdene tilsier det. Er vedtaket ikke satt i verk innen seks uker, faller det bort.

Et midlertidig vedtak etter første ledd kan treffes av kommunen dersom de interesser bestemmelsen skal ivareta kan bli vesentlig skadelidende dersom vedtak ikke treffes og gjennomføres straks. For øvrig gjelder reglene i barnevernloven §§ 7-22 og 7-23.

Er det truffet midlertidig vedtak, skal et forslag til endelig vedtak sendes fylkesnemnda innen to uker. Dersom saken ikke er sendt til fylkesnemnda innen denne fristen, faller vedtaket bort.

§ 10-3. *Tilbakeholdelse av gravide rusmiddelavhengige*

Det kan vedtas at en gravid rusmiddelavhengig uten eget samtykke skal tas inn på institusjon utpekt av regionalt helseforetak, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a andre ledd, og holdes tilbake der i hele svangerskapet dersom misbruket er av en slik art at det er overveiende sannsynlig at barnet vil bli født med skade, og dersom hjelpetiltak ikke er tilstrekkelig. Fylkesnemnda skal samtidig ta stilling til om det skal være adgang til å ta urinprøver av den gravide under institusjonsoppholdet.

Inntakets formål er å hindre eller begrense sannsynligheten for at barnet påføres skade. Under oppholdet skal det legges vekt på at kvinnen tilbys tilfredsstillende hjelp for sitt rusmiddelmisbruk og for å bli i stand til å ta vare på barnet.

Kommunen skal, i samråd med institusjonen, minst hver tredje måned vurdere om det fortsatt er grunnlag for tilbakeholdelse. Tilbakeholdelsen kan bare fortsette dersom kommunen treffer avgjørelse om det innen denne fristen.

Kommunen kan la være å sette et vedtak i verk om forholdene tilsier det. Er vedtaket ikke satt i verk innen to uker, faller det bort.

Et midlertidig vedtak etter første ledd kan treffes av kommunen dersom de interesser bestemmelsen skal ivareta kan bli vesentlig skadelidende dersom vedtaket ikke treffes og gjennomføres straks. For øvrig gjelder reglene i barnevernloven §§ 7-22 og 7-23.

Er det truffet midlertidig vedtak, skal forslag til endelig vedtak sendes fylkesnemnda innen to uker. Dersom saken ikke er sendt til fylkesnemnda innen denne fristen, faller vedtaket bort.

§ 10-4. *Tilbakehold i institusjon på grunnlag av eget samtykke.*

Når en rusmiddelavhengig på grunnlag av eget samtykke blir tatt inn i en institusjon utpekt av regionalt helseforetak, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a andre ledd, kan institusjonen sette som vilkår at den rusmiddelavhengige kan holdes tilbake i opptil tre uker regnet fra inntaket.

Ved opphold i en institusjon med sikte på behandling eller opplæring i minst tre måneder kan det også settes som vilkår at den rusmiddelavhengige kan holdes tilbake i opptil tre uker etter at samtykket uttrykkelig er trukket tilbake. Tilbakehold kan bare skje opptil tre ganger for hvert opphold. Dersom den rusmiddelavhengige rømmer, men blir brakt tilbake innen tre uker, regnes utgangspunktet for tilbakeholdsfristen fra det tidspunkt den rusmiddelavhengige er brakt tilbake til institusjonen.

Samtykket skal være skriftlig og skal gis til institusjonsledelsen senest når oppholdet begynner. Slikt samtykke kan også gis ved direkte overgang fra opphold med hjemmel i §§ 10-2 og 10-3. Før den rusmiddelavhengige gir sitt samtykke, skal han eller hun gjøres kjent med eventuelle vilkår som nevnt i første og andre ledd.

Institusjonen kan sette som vilkår for oppholdet at den rusmiddelavhengige før oppholdet begynner, gir samtykke til at det kan tas urinprøver under institusjonsoppholdet.

Et barn over 12 år med rusproblemer kan tas inn i institusjon på grunnlag av samtykke fra barnet selv og de som har foreldreansvaret. Har barnet fylt 16 år, er barnets samtykke tilstrekkelig.

§ 10-5. Bruk av fylkesnemnda i saker etter §§ 10-2 og 10-3

Barnevernloven §§ 7-1 til 7-8 og §§ 7-11 til 7-23 gjelder tilsvarende for saker etter §§ 10-2 og 10-3 i den utstrekning annet ikke fremgår av loven her.

Forhandlingsmøte for saker etter §§ 10-2 og 10-3 skal holdes snarest og hvis mulig innen to uker etter at fylkesnemnda mottok saken, jf. barnevernloven § 7-14.

§ 10-6. Innledning til sak etter §§ 10-2 og 10-3

En sak etter §§ 10-2 og 10-3 innledes ved at kommunen utarbeider begjæring om tiltak etter vedkommende bestemmelse.

Dersom begjæringen skal forelegges et folkevalgt organ, skal begjæringen, dersom organet er enig, med eventuelle merknader omgående sendes til fylkesnemnda. Har saken, kan den sendes til nemnda uten at den er forelagt det folkevalgte organet på forhånd.

§ 10-7. Overprøving i tingretten

Nemndas vedtak kan bringes inn for tingretten etter reglene i tvisteloven kapittel 36 av den private part eller av kommunen. Kommunen er part i saken. Om adgangen for et barn til å reise søksmål gjelder pasient- og brukerrettighetsloven § 6-5.

Fristen for å reise søksmål er to måneder fra den dag den som har rett til å reise søksmål, fikk melding om vedtaket. Det kan gis oppfriskning etter tvisteloven mot oversittelse av fristen.

Kommunen dekker sine egne omkostninger i saken.

§ 10-8. Ansvaret for å reise tvangssak

Ansvaret for å reise sak etter §§ 10-2 og 10-3 har den kommunen der den rusmiddelavhengige oppholder seg. Ved avtale mellom de berørte kommunene kan ansvaret overføres til en annen kommune som den rusmiddelavhengige har tilknytning til.

Den kommunen som har reist saken, har ansvaret for iverksetting av vedtaket. Endring i den rusmiddelavhengiges tilknytning til kommunen medfører ingen endring i ansvarsforholdet hvis det ikke blir inngått avtale som nevnt i første ledd andre punktum.

§ 12-1. Taushetsplikt

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e. Overtredelse straffes etter straffeloven § 121.

Taushetsplikten gjelder også fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted. Opplysning om oppholdssted kan likevel gis når det er klart at det ikke vil skade tilliten til helse- og omsorgstjenesten å gi slik opplysning.

Opplysninger til andre forvaltningsorganer etter forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6 kan bare gis når dette er nødvendig for å bidra til løsning av oppgaver etter loven her, eller for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse.

Dersom et barns interesser tilsier det, kan Fylkesmannen eller departementet bestemme at opplysninger skal være undergitt taushetsplikt selv om foreldrene har samtykket i at de gjøres kjent.

Helsepersonellova

§ 32. Opplysninger til den kommunale helse- og omsorgstjenesten

Den som yter helsehjelp, skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som bør føre til tiltak fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten, og skal av eget tiltak gi den kommunale helse- og omsorgstjenesten opplysninger om slike forhold etter å ha innhentet samtykke fra pasienten, eller så langt opplysningene ellers kan gis uten hinder av taushetsplikt etter § 21.

Uten hinder av taushetsplikt etter § 21 skal helsepersonell av eget tiltak gi opplysninger til den kommunale helse- og omsorgstjenesten, når det er grunn til å tro at en gravid kvinne misbruker rusmidler på en slik måte at det er overveiende sannsynlig at barnet vil bli født med skade, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 10-3. Også etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av den kommunale helse- og omsorgstjenesteloven, skal helsepersonell gi slike opplysninger.

I helseinstitusjoner skal det utpekes en person som skal ha ansvaret for utleveringen av slike opplysninger.

Endret ved lov 24 juni 2011 nr. 30 (ikr. 1 jan 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1252).

§ 33. Opplysninger til barneverntjenesten

Den som yter helsehjelp, skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side.

Uten hinder av taushetsplikt etter § 21 skal helsepersonell av eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. lov om barneverntjenester § 4-10, § 4-11 og § 4-12. Det samme gjelder når et barn har vist vedvarende og alvorlige atferdsvansker, jf. nevnte lov § 4-24.

Også etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester, skal helsepersonell gi slike opplysninger.

I helseinstitusjoner skal det utpekes en person som skal ha ansvaret for utleveringen av slike opplysninger.

§ 34. Opplysninger i forbindelse med førerkort og sertifikat

Lege, psykolog eller optiker som finner at en pasient med førerkort for motorvogn eller sertifikat for luftfartøy, ikke oppfyller de helsemessige kravene som stilles, skal oppfordre pasienten til å innlevere førerkortet eller sertifikatet. Dersom pasientens helsetilstand antas ikke å være kortvarig, skal helsepersonell som nevnt gi melding til offentlige myndigheter etter nærmere regler fastsatt av departementet i forskrift.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser til gjennomføring og utfylling av første ledd, og kan gi reglene i første ledd tilsvarende anvendelse i forhold til pasienter som har tjeneste utenfor luftfartøy, dersom tjenesten har betydning for luftfartens sikkerhet.

Lov om sosiale tenester i NAV

§ 1. Lovens formål

Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

§ 2. Lovens virkeområde

Lovens bestemmelser om tjenester gjelder for alle som oppholder seg i riket. Kongen kan gi forskrifter som begrenser anvendelsen av loven på personer som ikke er norske statsborgere, eller som ikke har bopel i riket. Kongen kan også gi forskrifter om anvendelse av loven på personer som oppholder seg i utlandet, men som har tilknytning til riket.

§ 3. Kommunens ansvar

Kommunen er ansvarlig for å utføre oppgavene etter denne loven som ikke er lagt til et statlig organ, og å yte tjenester etter loven til alle som oppholder seg i kommunen.

For den som oppholder seg i institusjon eller bolig med heldøgns omsorgstjenester, skal tjenestene likevel ytes av den kommunen som var oppholdskommune forut for inntaket i institusjon eller bolig med heldøgns omsorgstjenester. Dette gjelder også tjenester før utskriving i forbindelse med utskriving og etablering.

Etter utskrivingen skal de sosiale tjenestene ytes av den kommunen der vedkommende tar opphold. Tar vedkommende opphold i den kommunen som institusjonen eller boligen ligger i, kan utgiftene kreves refundert av oppholdskommunen forut for inntaket.

Kommunens myndighet etter denne loven kan etter reglene i kommuneloven delegeres til et interkommunalt organ eller en annen kommune.

§ 12. Informasjon og generell forebyggende virksomhet

Kommunen skal gjøre seg kjent med innbyggernes levekår, vie spesiell oppmerksomhet til trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale problemer, og søke å finne tiltak som kan forebygge slike problemer.

Kommunen skal søke å legge forholdene til rette for å utvikle og styrke sosialt fellesskap og solidaritet i nærmiljøet.

Kommunen skal spre kunnskap om sosiale forhold og tjenester i kommunen.

§ 13. Samarbeid med andre deler av forvaltningen

Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til at sosiale hensyn blir ivare tatt av andre offentlige organer som har betydning for at formålet med loven blir oppnådd.

Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgavene som den er pålagt etter denne loven. Som ledd i disse oppgavene skal kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen gi uttalelser og råd og delta i den kommunale og fylkeskommunale planleggingsvirksomheten og i de samarbeidsorganene som blir opprettet.

Blir det påvist mangler ved de tjenester som andre deler av forvaltningen skal yte til personer med et særlig hjelpebehov, skal kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen om nødvendig ta opp saken med rette vedkommende. Er det uklarhet eller uenighet om hvor ansvaret ligger, skal kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen søke å klargjøre forholdet.

§ 14. Samarbeid med frivillige organisasjoner

Kommunen bør samarbeide med brukergruppenes organisasjoner og med frivillige organisasjoner som arbeider med de samme oppgavene som kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen.

§ 15. Boliger til vanskeligstilte

Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet.

§ 16. Beredskapsplan, hjelpeplikt og gjensidig bistand

Kommunen plikter å utarbeide en beredskapsplan for kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen i samsvar med lov om helsemessig og sosial beredskap. Sosialberedskapsplanen skal samordnes med kommunens øvrige beredskapsplaner.

Kommunen skal gi nødvendig hjelp under ulykker eller andre akutte situasjoner.

Dersom forholdene tilsier det, skal kommunen yte bistand til andre kommuner ved ulykker og andre akutte situasjoner. Anmodning om bistand fremmes av den kommunen som har bistandsbehovet.

Den kommunen som mottar bistand etter tredje ledd, skal yte kommunen som bidrar med hjelp, kompensasjon for utgiftene, med mindre noe annet er avtalt.

Kapittel 4. Individuelle tjenester

§ 17. Opplysning, råd og veiledning

Kommunen skal gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer. Kan kommunen ikke selv gi slik hjelp, skal den så vidt mulig sørge for at andre gjør det.

§ 18. Stønad til livsopphold

De som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad.

Stønaden bør ta sikte på å gjøre vedkommende selvhjulpen.

Departementet kan gi veiledende retningslinjer om stønadsnivået.

§ 19. Stønad i særlige tilfeller

Kommunen kan i særlige tilfeller, selv om vilkårene i § 18 ikke er tilstede, yte økonomisk hjelp til personer som trenger det for å kunne overvinne eller tilpasse seg en vanskelig livssituasjon.

§ 20. Bruk av vilkår

Det kan settes vilkår for tildeling av økonomisk stønad, herunder at mottakeren i stønadsperioden skal utføre passende arbeidsoppgaver i bostedskommunen, se også § 21 tredje ledd og § 25.

Vilkårene må ha nær sammenheng med vedtaket. De må ikke være uforholdsmessig byrdefulle for stønadsmottaker eller begrense hans eller hennes handle- eller valgfrihet på en urimelig måte. Vilråene må heller ikke være i strid med andre bestemmelser i loven her eller andre lover.

§ 27. Midlertidig botilbud

Kommunen er forpliktet til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv.

§ 28. Rett til individuell plan

Den som har behov for langvarige og koordinerte tjenester, har rett til å få utarbeidet individuell plan. Planen skal utformes i samarbeid med tjenestemottakeren, jf. § 42.

Kommunen skal samarbeide med andre tjenesteytere om planen for å bidra til et helhetlig tilbud for den det gjelder.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvem rettigheten gjelder for, og om planens innhold.

§ 42. Plikt til å rådføre seg med tjenestemottaker

Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med tjenestemottaker. Det skal legges stor vekt på hva vedkommende mener.

§ 43. Innhenting av opplysninger

Opplysninger skal så langt som mulig innhentes i samarbeid med tjenestemottaker eller slik at vedkommende har kjennskap til innhentingene.

I saker som gjelder tjenester etter denne loven, kan kommunen kreve opplysninger fra andre offentlige organer. Like med offentlige organer regnes organisasjoner og private som utfører oppgaver for stat, fylkeskommune eller kommune. Har tjenestemottaker ikke samtykket i at opplysningene blir innhentet, skal spørsmålet om opplysningene kan gis uten hinder av taushetsplikt, avgjøres etter de taushetsbestemmelser som gjelder for avgiverorganet.

§ 44. Taushetsplikt

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for kommunen etter denne loven, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e. Overtredelse straffes etter straffeloven § 121.

Taushetsplikten gjelder også fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted. Opplysning om en tjenestemottakers oppholdssted kan likevel gis når det er klart at det ikke vil skade tilliten til kommunen.

Opplysninger til andre forvaltningsorganer, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6, kan bare gis når dette er nødvendig for å fremme kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningens oppgaver, eller for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse.

Dersom et barns interesser tilsier det, kan fylkesmannen eller departementet bestemme at opplysninger skal være undergitt taushetsplikt, selv om foreldrene har samtykket i at de gjøres kjent.

§ 45. Opplysningsplikt til barnevernstjenesten

Personell som arbeider innenfor rammen av denne loven skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barnevernstjenestens side.

Uten hinder av taushetsplikt skal personellet av eget tiltak gi opplysninger til barnevernstjenesten, når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. lov om barneverntjenester §§ 4-

10 til 4-12, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige adferdsvansker, jf. samme lov § 4-24. Organene som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester, kan også pålegge personellet å gi slike opplysninger.

Litteratur:

Jørgen G Bramness i Lossius red. 2011. *Håndbok i rusbehandling* Gyldendal Norske Forlag

Vedlegg I
Skjema for tilvising til rusteamet i NAV

Tilvising til rusteam NAV

Navn (den bekymringa gjeld)

Adresse og telefonnummer

Kva er årsak til bekymring

Veit vedkomande at du har tilvist han – set kryss.

Ja

Nei

Navn på tilvisar, og kva relasjon du har til vedkomande (kollega, ven, pårørande, arbeidsgjevar, ansatt i Vågsøy kommune)

Motteke NAV

Dato og signatur

Vedlegg II

Folder om tilbud til rusmisbrukere/personer med problematisk bruk av rusmiddel og deres pårørende

Vågsøy kommune

INFORMASJON TIL RUSMISBRUKERE.

Vi skal gjennom råd, veiledning og hjelpetiltak, støtte deg, slik at du kan komme bort fra misbruk av alkohol og andre rusmidler, jfr. Lov om sosiale tjenester i NAV og Lov om helse og omsorgstjenester i kommunen. Vi skal også gi råd og veiledning til din familie, og hjelpe deg frem i hjelpeapparatet til rett hjelp.

HVEM KAN FÅ TJENESTEN

- Du som er i ferd med å utvikle et rusmiddelmissbruk.
- Du som har utviklet et rusmiddelmissbruk.
- Du som er over 18 år.

TJENESTENS INNHOLD

- Vi kan sørge for et lokalt tilbud til deg. Dette tiltaket kan bl.a. omfatte en ruskonsulent, kontakt med lege, kontakt med psykisk helseteam eller dagsenter psykiatri.
- Du kan søke om hjelp til praktisk bistand og opplæring.
- Vi kan skaffe deg time hos lege som hjelper deg med å søke plass i egnet/tilgjengelig behandlings- eller omsorgsinstitusjon dersom det er det du trenger og er motivert for. Behandlings- og omsorgsinstitusjoner eies ikke av Vågsøy kommune. NAV kan derfor ikke garantere deg plass. Dersom plass ikke er tilgjengelig, skal NAV om nødvendig sørge for midlertidige tiltak.

HVA DU KAN FORVENTE AV OSS

- Vi overholder vår taushetsplikt. Det vil ikke bli gitt personopplysninger til andre uten din tillatelse.
- Dersom du ønsker at vi skal samarbeide med andre for raskt å kunne sette inn rett bistand, anbefaler vi deg å gi oss tillatelse til det ved å underskrive på et eget skjema.
 - Du har rett til innsyn i papirene i din sak.
 - Vi skal gjennom råd, veiledning og hjelpetiltak, støtte deg, slik at du kan komme bort fra misbruket av alkohol og andre rusmidler.
 - Vi vil møte deg med respekt og tillit.

Henvendelse til NAV:

- Første gang du henvender deg til NAV, skal du henvende deg mottak, eller ta kontakt med ruskonsulent pr **tlf 97042642**, eller på e-post **nav.vagsoy@nav.no**

Ved oppfølging fra NAV:

- Du skal ha muligheten til å få en samtale med en ruskonsulent innen samme virkedag du tar kontakt. Denne kontakten kan vere pr telefon.
- Du vil så få et tilbud om en samtale enten på kontor eller i eget hjem for å kartlegge dine behov for hjelp. Dette vil skje innen en uke etter første kontakt.
- Kontaktpersonen skal i samarbeid med deg sørge for å etablere en ansvarsgruppe og kartlegge din situasjon og utarbeide en egen individuell plan for deg.
- Kontaktpersonen skal følge deg opp før, under og etter behandling.
- Du har rett til å se papirene dine i saken din.

HVA VI FORVENTER AV DEG

- Du bidrar aktivt.
- Du ønsker hjelp til å komme deg bort fra ditt rusmiddelmissbruk.
- Du gir oss skriftlig tillatelse til samarbeide med andre fagområder til beste for deg
- Du følger opp din individuelle plan.
- Du møter opp til timeavtaler.

- Du gir oss tilbakemelding på det tilbudet du får.
- Du leser vedtaket nøye og gjør deg kjent med klageadgangen din.

PRAKTISKE OPPLYSNINGER

Klageadgang:

Vedtak kan påklages etter Lov om sosiale tjenester i NAV.

Informasjon om klageadgang finner du i vedtaket ditt.

NAV skal være behjelpelig med å lage en skriftlig klage som skal gå til Fylkesmannen i Vestfold.

Kontakt: telefon: 97042642

e-post: nav.vagsoy@nav.no